

Integrácia Vietnamskej komunity v Brne po r. 1989

Anotácia:

Cieľom projektu je v stručnosti sa zamerať na Vietnamskú imigráciu smerujúcu do Brna, následne jej pôsobenie ako minority, vzťah ktorý počas pôsobenia v meste s majoritou vybuodovali a zmeny, ku ktorým od 50. rokov minulého storočia v rámci adaptácie došlo.

Kľúčové slová:

Imigrácia, Česko- Vietnamská koexistencia, menšina, integrácia

Popis projektu

Existencia väčšieho počtu Vietnamských občanov na území dnešnej Českej republiky je doložená rokom 1956, kedy dochádza k založeniu česko- vietnamskej školy pre celkom 100 vietnamských detí v meste Chrastava. Hlavným dôvodom tejto vietnamskej emigrácie až do roku 1989 bola poskytnutá pomoc Československa, nakoľko Vietnam bol dlhé roky sužovaný vojnami. Rok 1990 je akýmsi predelom, kedy sa Vietnamci začínajú sťahovať na územie vtedajšej Českej a Slovenskej federatívnej republiky už za účelom vidiny finančného zisku a teda hlavným motívom sa stáva migrácia ekonomická. Nárast vietnamskej komunity súvisel aj s túžbou po prítomnosti rodinných príslušníkov, emigráciou z oblastí Slovenska, Poľska, Maďarska či Nemecka, ktoré v roku 1993 s Vietnamskou socialistickou republikou zrušilo pracovné zmluvy.

Na základe sledovania integračného procesu Vietnamskej komunity v Brne možno sledovať náležitosti, s ktorými sa títo imigranti potýkali, a to budovanie finančného zázemia, ktoré viedlo k nedostatku času na výchovu detí; uzavretosť komunity na tržniciach; nedostatky v znalostiach českého jazyka, vidina

rýchleho zbohatnutia a následného návratu do Vietnamu. Napriek ťažkostiam v priebehu sledovaného obdobia generácie Vietnamcov, ktorí prišli po roku 1989, dochádzalo k zvyšujúcemu sa tempu miery integrácie, či už na základe predlžujúceho sa pobytu imigrantov alebo nadobúdaní skúseností s novým kultúrnym prostredím.

O miere integrácie v súčasnosti najvýraznejšie pojednáva zákon ustanovujúci Vietnamských občanov za národnostnú menšinu rovnako ako nasledujúca generácia, ktorá už plynule ovláda český jazyk a pozná českú kultúru, avšak stále bojuje s fenoménom nazývaným "banánové dieťa".

Publikácií zameraných na skúmanie Vietnamskej komunity v českom prostredí je pomerne veľké množstvo. Problematikou menšín sa zaoberá publikácia *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*¹, či publikácia Tatjany Šiškovéj *Menšiny a migranti v České republice*². Veľkým prínosom sú taktiež príspevky Jiřího Kocourka, ktorý publikoval množstvo článkov týkajúcich sa Vietnamskej komunity v Čechách. Avšak počet prác zameraných konkrétne na mesto Brno postatne ubúda, z prostredia Masarykovej university je možné uviesť bakalársku prácu *Svaz Vietnamců v Brně jako prostředek integrace*³.

Rozčlenenie projektu

¹ LEONTIYEVA, Yana (Ed.): *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha 2006.

² ŠIŠKOVÁ, T.: *Menšiny a migranti v České republice*. Praha 2001.

³ STRACHOŇ, David: *Svaz Vietnamců v Brně jako prostředek integrace*. Brno 2017. Bakalárska práca, Masarykova univerzita, pedagogická fakulta.

Práca je rozčlenená do troch hlavných úrovní, pričom sa v konečnom dôsledku snaží preniknúť do hĺbky osobného života komunity.

1. Zamerať sa na proces začleňovania tejto komunity do väčšinovej spoločnosti- schopnosť interakcie s majoritnou spoločnosťou, sledovať finančné zázemie (aké pracovné pozície zastávali), voľnočasové aktivity.
2. Po získaní predstavy o živote komunity navonok sa následne zamerať na osobný život Vietnamskej komunity, ktorá sa prisťahovala do Brna po roku 1989. Hlavný záujem je kladený na rodinný život príslušníkov, pre ktorých sú rodinné vzťahy na prvom mieste- sledovanie zbytkového času po vykonaní práce, výchovu detí, ktoré sa tejto generácii narodili.
3. Osobitná pozornosť je venovaná deťom nasledujúcej generácie, ktoré boli z dôvodu nedostatku času svojich rodičov vychovávané Českými "babičkami".

Použitá metóda:

Počas výskumu je nutné využitie kvantitatívnej ako aj kvalitatívnej metódy.

Využitie kvantitatívnej metódy slúži pre potrebu získania údajov štatistického charakteru od množstva opýtaných. Výskum bol vykonaný prostredníctvom vytvorenia dotazníku, v ktorom respondenti odpovedali na otázky zamerané na sledovanú problematiku. Aby bol docielený hlbší náhľad do života komunity, bolo nutné využiť kvalitatívnu metódu, a to konkrétne formou orálnej hostórie, kde *„... cílem analýzy by však nemělo být pouhé porovnání narátorova sdělení se známými skutečnostmi. Cílem výzkumu jsou jednak informace (nové, měnící*

dosavadní poznatky, shodující se s nimi) získané od narátora, jednak - a to především - narátor sám, jako subjekt a osobnost.”⁴

Hypotéza

Na základe využitých metód, preštudovanej literatúry a vyhodnotenia získaných údajov bolo možné vyvodit' hypotézy o živote Vietnamskej komunity po roku 1989, dotýkajúce sa ich integračného procesu ako aj interakcie s majoritným obyvateľstvom.

1. Generácia Vietnamských občanov, ktorá do Brna emigrovala po roku 1989 z dôvodu lepšieho finančného zabezpečenia si dokázala vybudovať ekonomické zázemie zväčša v podnikateľskej sfére.
2. Proces integrácie tejto generácie bol spomaľovaný uzavretou komunitou pracujúcich Vietnamcov, ktorí väčšinu svojho času strávili v obchodoch.
3. Národná identita nasledujúcej generácie detí narodených v Brne sa vytvárala od raného detstva. Na základe nedostatku času rodičov na výchovu a prenechávaním detí českým "babičkám" dochádzalo k výraznému ovplyvňovaniu českým prostredím a zvykmi. Proces integrácie sa začal zrýchľovať.

Finančné náklady

Finančné náklady boli stanovené na základe predpokladaného obdobia konania výskumu a to konkrétne od júna do septembra 2018. Na práci sa zúčastnilo celkom 10 bádateľov, ktorí mali za úlohu vyhodnocovať dotazníky rovnako ako klásť respondentom vopred pripravené otázky. Pracovníci vykonávali tento výskum plné 3 mesiace, pričom každému z nich bol stanovený rozpočet 25 000 Kč na mesiac. Výskum nemohol prebiehať bez prekladateľa

⁴ Kolektív autorov: Úvod do studia dějepisu. Brno 2014, s. 115.

pri vedení rozhovorov, preto boli potrebné financie vo výške 75 000 Kč. Ďalšími náležitostami boli financie potrebné na prípravu dotazníkov (papier, kancelárske potreby, samotná tlač), cestovanie, vyplatenie zaangažovaných osôb. Celková suma za výskum sa teda pohybovala vo výške 850 000 Kč.

Rozvrhnutie práce

1. Úvod
2. Metodológia
 - 2.1. Predmet výskumu, výskumná otázka
 - 2.2. Použité metódy
 - 2.2.1. Dotazník
 - 2.2.2. Orálna história
 - 2.3. Hypotéza
3. Teoretická časť
 - 3.1. Migrácia Vietnamcov po roku 1989 do ČSR
 - 3.2. Podmienky v novom prostredí
 - 3.3. Definícia integrácie
 - 3.4. Zvyky a tradície Vietnamcov
4. Praktická časť (Analyzovanie)
 - 4.1. Dotazníky
 - 4.1.1. Vzťahy s majoritou
 - 4.1.2. Ekonomické zázemie
 - 4.1.3. Problémy s integráciou
 - 4.2. Orálna história
 - 4.2.1. Voľnočasové aktivity
 - 4.2.2. Vzťahy v rodine
 - 4.2.3. Výchova detí
 - 4.2.4. České "babičky" vychovávajúce Vietnamské deti
5. Záver
6. Resumé
7. Použitá literatúra
8. Prílohy

8.1. Dotazník

8.2. Výňatky prepisu vykonaných rozhovorov

Resumé

This research aims at the Vietnamese community, that emigrated to Brno town after 1989. It covers the cultural and economic position of community in new state. The attention mainly focuses on the integration process of this minority and research ought to find out how about the position of Vietnamese community has been changed and what were the factors of it.

Literatúra

1) BITTNEROVÁ, D.- MORAVCOVÁ, M. a kol.: *Kdo jsem a kam patřím?* Praha 2005.

2) ŠIŠKOVÁ, T.: *Menšiny a migranti v České republice.* Praha 2001.

3) KOMERZ, P.: *Proměny vietnamské komunity u nás.* Výstava Vietnam v Praze. *Dějiny a současnost* 32, č.6, 2010, s. 9.

4) MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY: *Na křižovatce kultur aneb Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi,* Národní institut dětí a mládeže 2010

5) VELVYSLANECTVÍ VIETNAMSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY: *Vietnam, potenciály a příležitosti spolupráce.* Praha 2006.

6) HLAVATÁ, L.- IČO, J. a spol.: *Dějiny Vietnamu.* Praha 2008.

7) SCHEU, Harald Christian: *Migrace a kulturní konflikty.* Praha 2011.

- 8) LEONTIYEVA, Yana (Ed.): Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové). Praha 2006.
- 9) BROUČEK, S.: Aktuální problémy vietnamského etnika v ČR. Praha 2003.
- 10) KOCOUREK, J.: Interkulturní rozdíly v komunikaci vietnamských dětí a rodičů. In: Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti. Olomouc 2004, str. 111 - 132.
- 11) KOCOUREK, J.: Vietnamci v České republice. In: T. Šišková. Menšiny a migranti v České republice (My a oni v multikulturní společnosti 21. století). Praha 2001, str. 99-107.
- 12) KOCOUREK, J.: Pozadí výzkumu - přehled stavu zkoumaných komunit usazených v ČR. Vietnamci. In D. Drbohlav, P. Ezzedine-Lukšíková (eds.): Výzkumná zpráva: Integrace cizinců v ČR. Praha 2004, str. 32-45.
- 13) Müllerová, P.: „Vietnamské etnikum v České republice. in T. Šišková (ed.). Výchova k toleranci a proti rasismu. Praha 1998, str. 81-98.
- 14) Drbohlav, D.- Ezzedine-Lukšíková P. (eds.): Integrace cizinců v ČR. Výzkumná zpráva pro MPSV. Praha 2004.
- 15) KOCOUREK, J.: Stručný historický přehled o česko-vietnamských vztazích a působení Vietnamců v ČR. In: Vzdělávání k toleranci v multikulturním prostředí střední Evropy. Praha 2006, str. 91-99.
- 16) BAREŠOVÁ, I.: Současná problematika východoasijských menšin v České republice. Olomouc 2010.
- 17) FREIDINGEROVÁ, T.: Vietnamci v Česku a ve světě. Migrační a adaptační tendence. Praha 2014.

18.) BROUČEK, Stanislav: Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství). Praha 2003.

19) DRBOSLAV, Marcel: Vietnamci v Čechách jak je známe i neznáme, aneb, (Ne)zdravá konkurence. Praha 2012.